Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2025/1800

4.4.2025.

P10_TA(2024)0041

Ģenētiski modificēta kukurūza *MON 810*

Eiropas Parlamenta 2024. gada 26. novembra rezolūcija par Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2024/1828, ar ko, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003, atjauno atļauju laist tirgū barību, kura satur ģenētiski modificētu kukurūzu *MON 810* vai sastāv no tās, kā arī no šādas kukurūzas ražotus pārtikas un barības produktus, un atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/1207 (2024/2840(RSP))

(C/2025/1800)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2024/1828, ar ko, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003, atjauno atļauju laist tirgū barību, kura satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 810 vai sastāv no tās, kā arī no šādas kukurūzas ražotus pārtikas un barības produktus, un atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/1207 ([1]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulu (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību ([2]) un jo īpaši tās 11. panta 3. punktu un 23. panta 3. punktu,

— ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā minētās Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas 2024. gada 26. aprīļa balsojumu, nesniedzot atzinumu, un Pārsūdzības komitejas 2024. gada 29. maija balsojumu, arī nesniedzot atzinumu,

— ņemot vērā 11. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ([3]),

— ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) 2023. gada 30. novembra atzinumu, kas publicēts 2024. gada 19. janvārī ([4]),

— ņemot vērā Parlamenta iepriekšējās rezolūcijas, kurās tas iebilst pret atļauju izmantot ģenētiski modificētus organismus (ĢMO) ([5]),

— ņemot vērā Reglamenta 115. panta 2. un 3. punktu,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā 2022. gada 6. oktobrī Beļģijā bāzētais uzņēmums "*Bayer Agriculture BV*" Amerikas Savienotajās valstīs bāzētā uzņēmuma "*Bayer CropScience LP*" vārdā iesniedza Komisijai pieteikumu, kurā lūdza atjaunot Komisijas Īstenošanas lēmumus 2013/649/ES ([6]) un (ES) 2017/1207 ([7]); tā kā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 11. panta 4. punktu atļaujas derīguma termiņš no ģenētiski modificētas kukurūzas MON 810 ("ĢM kukurūza") ražotiem ģenētiski modificētiem ziedputekšņiem, kurus Īstenošanas lēmumā 2013/649/ES paredzētajos veidos atļauts lietot pārtikā, tika automātiski pagarināts, līdz tiks pieņemts lēmums par atļaujas atjaunošanas pieteikumu;

([1]) OV L, 2024/1828, 4.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1828/oj.
([2]) OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) *EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos zinātniskais atzinums, kurā, ievērojot Regulu (EK) Nr. 1829/2003, novērtēta iespēja atjaunot atļauju ģenētiski modificētai kukurūzai MON 810 (pieteikums GMFF-2022-9450), *EFSA Journal*, 22(1):8489, 2024, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8490.
([5]) Parlaments astotajā sasaukumā pieņēma 36 rezolūcijas un devītajā sasaukumā — 38 rezolūcijas, ar ko iebilda pret atļauju izmantot ĢMO.
([6]) Komisijas Īstenošanas lēmums 2013/649/ES (2013. gada 6. novembris), ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū ziedputekšņus, kas ražoti no kukurūzas MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) (OV L 302, 13.11.2013., 44. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2013/649/oj).
([7]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2017/1207 (2017. gada 4. jūlijs), ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjaunina atļauju laist tirgū ģenētiski modificētās kukurūzas MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) produktus (izziņots ar dokumenta numuru C(2017) 4453) (OV L 173, 6.7.2017., 18. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/1207/oj).

B. tā kā 2023. gada 30. novembrī *EFSA* pieņēma labvēlīgu atzinumu, kas tika publicēts 2024. gada 19. janvārī;

C. tā kā ĢM kukurūza ir pārveidota, lai ražotu insekticīdus ("Bt toksīni");

Neatbildēti jautājumi par Bt toksīniem

D. tā kā vairāki pētījumi liecina, ka ir novērotas blakusparādības, kas Bt toksīnu iedarbības rezultātā var ietekmēt cilvēka imūnsistēmu, un ka dažiem Bt toksīniem var būt palīgvielas iedarbība ([8]), proti, nonākot saskarē ar citiem proteīniem, tie var palielināt šo proteīnu alerģiskas iedarbības iespējamību;

Bt kultūras: ietekme uz nemērķa organismiem

E. tā kā atšķirībā no insekticīdiem, kuri iedarbojas izsmidzināšanas laikā un ierobežotu laiku pēc tās, ģenētiski modificēti Bt kultūraugi izraisa pastāvīgu Bt toksīnu iedarbību uz mērķa un nemērķa organismiem;

F. tā kā pieņēmumu, ka Bt toksīniem ir vienots un mērķim atbilstīgs iedarbības veids, vairs nevar uzskatīt par pareizu un nevar izslēgt ietekmi uz nemērķa organismiem; tā kā tiek ziņots par dažādu ietekmi uz aizvien lielāku skaitu nemērķa organismu; tā kā jaunākajā pārskatā ([9]) ir minētas 39 zinātniski recenzētas publikācijas, kurās ziņots par Bt toksīnu būtiski negatīvu ietekmi uz daudzām blakussugām;

Dalībvalstu piezīmes

G. tā kā dalībvalstis trīs mēnešu apspriešanās periodā ([10]) iesniedza *EFSA* daudzus kritiskus komentārus, tostarp par to, ka ĢM kukurūzas sastāva dati būtu jāpārbauda un atkārtoti jāanalizē un ka analīzei būtu jāatbilst pašreizējām *EFSA* prasībām, cita starpā līdzvērtības testēšanai, un ka literatūras pārskatā nebija iekļauti pētījumi par Cry1Ab apriti vidē vai par Bt kultūru atlieku iespējamo ietekmi uz nemērķa organismiem, un tas rada problēmas, jo publikācijas liecina, ka pārnešana no ĢM kukurūzas barības uz kūtsmēsliem var izraisīt augsnes organismu eksponētību Cry1Ab un ka tas var izraisīt negatīvu ietekmi uz augsnes organismiem, ietekmējot bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu pakalpojumus;

H. tā kā Regulā (EK) Nr. 1829/2003 ir noteikts, ka ĢM pārtika vai dzīvnieku barība nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt cilvēka veselību, dzīvnieku veselību vai vidi un ka Komisijai savu lēmumu izstrādē ir jāņem vērā visi attiecīgie Savienības tiesību aktu noteikumi un citi leģitīmie faktori, kas attiecas uz izskatāmo jautājumu; tā kā šādiem pamatotiem faktoriem būtu jāietver Savienības saistības saskaņā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem (ANO IAM) un ANO Biodaudzveidības konvenciju (ANO KBD);

Atkarības no importētas barības samazināšana

I. tā kā viena no atziņām, kas gūta no Covid-19 krīzes un joprojām notiekošā kara Ukrainā, ir tāda, ka Savienībai ir jāizbeidz atkarība no atsevišķām kritiski svarīgām izejvielām; tā kā komisāra amata kandidātam Kristofam Hansenam adresētajā pilnvarojuma vēstulē Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena aicina viņu meklēt veidus, kā samazināt kritiski svarīgu preču importu ([11]);

([8]) Sk. *Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L.* "Pārskats par *Bacillus thuringiensis Cry* toksīnu drošumu un bioloģisko iedarbību uz zīdītājiem, *Journal of Applied Toxicology*, 36.,5., 2016. gada maijs, 630.–648. lpp., https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([9]) *Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T.*, "Insekticīdie Bt kultūraugi. ĢM Bt augiem izmantotā *EFSA* riska novērtēšanas pieeja neatbilst integrētai augu aizsardzībai" *RAGES* 2020, 4. lpp., https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf. Sk., piemēram, *Hilbeck, A., Otto, M., "Specificity and combinatorial effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment", Frontiers in Environmental Science*, 2015., 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([10]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8489&file=efs28489-sup-0008-Annex_8.pdf.

([11]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

Nedemokrātiska lēmumu pieņemšana

J. tā kā Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgā komiteja, kas minēta Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā, 2024. gada 26. aprīļa balsojumā nolēma atzinumu nesniegt, kas nozīmē, ka atļaujai nav dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta; tā kā arī Pārsūdzības komitejas 2024. gada 29. maija balsojumā atzinums netika sniegts;

K. tā kā Parlaments astotajā sasaukumā kopumā pieņēma 36 rezolūcijas, kurās iebilda pret tādu ĢMO laišanu tirgū, kas paredzēti izmantošanai pārtikā un dzīvnieku barībā (33 rezolūcijas), un pret ĢMO audzēšanu Savienībā (trīs rezolūcijas); tā kā devītajā sasaukumā Parlaments pieņēma 38 iebildumus pret atļauju laist tirgū ĢMO;

L. tā kā Komisija turpina piešķirt atļaujas ĢMO, neraugoties uz pašas atzītajām nepilnībām demokrātiskā lēmumu pieņemšanas procesā, dalībvalstu atbalsta trūkumu un Parlamenta iebildumiem;

M. tā kā nav vajadzīgas izmaiņas tiesību aktos, lai Komisija varētu nepiešķirt atļaujas ĢMO, ja ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu nav sniegts pozitīvs atzinums Pārsūdzības komitejā ([12]);

N. tā kā 2024. gada 2. jūlijā Komisija atjaunoja atļauju laist tirgū ĢM kukurūzu,

1. uzskata, ka Īstenošanas lēmums (ES) 2024/1828 pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1829/2003 paredzētās īstenošanas pilnvaras;

2. uzskata, ka Īstenošanas lēmums (ES) 2024/1828 neatbilst Savienības tiesību aktiem, jo nav savienojams ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 mērķi, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 ([13]) paredzētajiem vispārējiem principiem nodrošināt pamatu tam, ka saistībā ar ĢM pārtiku un barību augstā līmenī ir garantēta cilvēka dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu aizsardzība, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību;

3. aicina Komisiju atsaukt Īstenošanas lēmumu (ES) 2024/1828;

4. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2020. gada 11. septembra vēstulē deputātiem beidzot atzina, ka ĢMO atļauju piešķiršanas lēmumos ir jāņem vērā ilgtspēja ([14]); tomēr pauž dziļu vilšanos, jo kopš tā laika Komisija ir turpinājusi piešķirt atļaujas ĢMO importam Savienībā, lai gan Parlaments turpina pret to iebilst un vairākums dalībvalstu balso pret šādu atļauju piešķiršanu;

5. atkārtoti mudina Komisiju ņemt vērā Savienības saistības saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, piemēram, Parīzes klimata nolīgumu, ANO Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem; atkārtoti prasa īstenošanas aktu projektiem pievienot paskaidrojuma rakstu, kurā būtu paskaidrots, kā minētie akti atbalsta principu "nekaitēt" ([15]);

6. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

([12]) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 182/2011 6. panta 3. punktu Komisija "var pieņemt", nevis "pieņem" īstenošanas akta projektu, ja Pārsūdzības komitejā ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu nav sniegts pozitīvs atzinums.

([13]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([14]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([15]) Eiropas Parlamenta 2020. gada 15. janvāra rezolūcija par Eiropas zaļo kursu (OV C 270, 7.7.2021., 2. lpp.), 102. punkts.